

30 år siden "Fram"

Vi skrur tiden tilbake til 23. september 1908 i Fredrikstad. Denne dagen sender direktør Harald Jensen på A/S Fredrikstad mek. Verksted en kontrakt til Arendals Vasdrags Fællesflødningsforening.

Med dette forpliktet verkstedet "sig til at bygge og levere til Arendals Vasdrags Fællesflødningsforening en Bugserdamper af Staal med Skrogdimensioner: Længde overalt 64'0". Bredde: 14' 6". Dybde 6'6"- 7'0". Prisen for bugserdamperen var 37000 kroner. Etter frakt av båtens deler fra Fredrikstad til Vrådal, skulle oppdragsgiveren stille fritt opphold for verkstedets 10 mann i 45 dager. I Arendal, 9. oktober samme år undertegnet adm. dir J. Venstøp i Fællesflødningsforeningen kontrakten for bygging av båten.

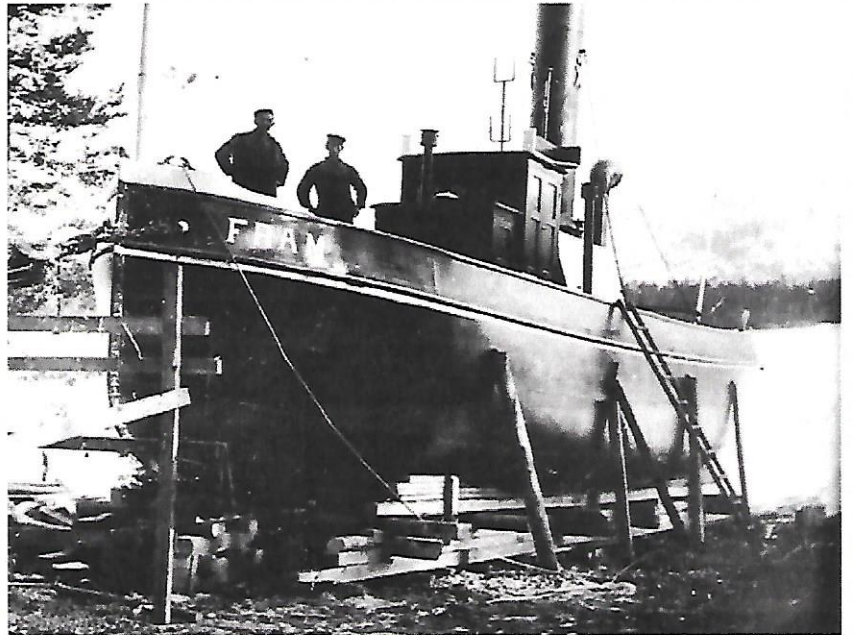
utøvere av fløtningsarbeidet. Mannskapet på Tveitanebåten sørget for at millioner av kubikkmetre tømmer kom fra skogene og ned til sagbruk og sliperier.

"Fram" holdt ut

En viktig og samfunnsbyggende jobb måtte gjøres. "Fram" og dens mannskap gjorde jobben. Men tidene skifter. De andre båtene på Telemarks tredje kanal, dampskipene "Dølen" og "Nissen", hadde for lengst sluttet i trafikken. De var kondemnert. Men "Fram" tøffet videre. Så - i 1971 - var det ikke lenger bruk for "Fram". Tømmeret ble fraktet på bil. Det var ugjenkallelig slutt på et langt liv som slepebåt på Nisser og Vråvatn. Etter at fløtningen stoppet, var båten i privat eie der den lå i opplag ved Fossøy i Vrådal.

I opplag og forfall

Selv om båten ble lagt i

"Fram" snart klar til sjøsætning i 1909. Her står den på det som kalles Frambrygga i Vrådal.

legger den slitne, ikke sjødyktige slepebåten ut på en av sine siste reiser i gammel drakt. På forespørsel i en telefonsamtale ble Straand og

dium en framtid.

Det skulle ta nesten et år, fire millioner kroner og en betydelig frivillig innsats for å få "Fram" sjødyktig og klar for nye oppgaver som rutegående båt, sertifisert for 90 passasjerer. Utfordringen er mange underveis. En av utfordringene er båtens dieselmotor på 170 hk fra General Motors. Den blir tatt hand om og overhales i danskebåten Peter Wessel. Men underveis, tilbake til Vrådal, faller motoren av lastebilen. Den totalhavarerer i en rundkjøring i Larvik. Ny motor skaffes. I dag har båten en Volvo Penta på 320 hestekrefter.

Har fått sin plass

Men nå, 30 år etter, har "Fram" en solid posisjon blant kanalfylket Telemarks kjente og kjære innlandsbåter. Som rutegående fartøy sørger "Fram" også for

at vassdragsregulanten Arendalsvasdragets Brugseierforening holder slusene og dammene i stand. Det gjør vassdraget fra Vråliosen til Treungen farbart også for fritidsbåter.

Uten den driftige Venneforeningen Magnus og kjærkomne tilskuddskroner og gode annonsører i Framposten, ville den siste av båtene i Nidaråvassdraget gått over i historien som forgjengere.

"Dølen"

ble sjøsatt i 1867. Dølen var på 70 fot og hadde plass til 120 passasjerer. «Dølen», med sin dampmaskin på 10 hestekrefter, sørget etter den tids målestokk for rask transport på den 60 kilometer lange vannveien fra Vråliosen i nord, over Vråvatn og videre over Nisser til Treungen i syd.

Tømmertransporten var viktigst. Men en dag i uken var satt av til passa-

Passasjerbåten "Dølen" og slepebåten "Fram" ved brygga der Fjone landhandel låg.

"Tveitanebåten"

Og 12. mai 1909 blir Nidaråvassdragets nyeste båt og eneste spesialbygde slepebåt sjøsatt i Vrådal. Byggenummer 127 hadde fått det stolte navnet "Fram". Den 5. juni for 107 år siden tar kaptein Mattis Tveitane "Fram" opp Småstraum og Storstraum sluser til Vråvatn for å hente sine første slep med tømmer. Etter Mattis overtar Magnus Tveitane roret i 1929. Magnus var kaptein på "Fram" til 1971. Helt siden første turen og fram til i dag har det alltid stått en Tveitane om bord. Båten fikk navnet "Tveitanebåten" på folkemunne. Tveitane-karene ble kjent i vassdraget, blant folk var de kjent som gode

opplag, glemte ikke kaptein Magnus O. Tveitane båten og arbeidsplassen sin. Han prøvde å passe på båten. Lenset den, tørnet motoren regelmessig. Men forfallet klarte han ikke å stoppe. Det såg ut til at "Fram" skulle ende sine dager som "Dølen" og "Nissen".

Det skulle heldigvis ikke gå slik. Sommeren 1986 tar hotelldirektør Johan Straand initiativ til å gi slepebåten nye oppgaver. Venner blir kontaktet og inspirert. Sammen med Freddy Henriksen og Steinar Bjørnskau starter arbeidet med å gi slepebåten et nytt liv for å frakte turister.

Siste turen

På en vakker sommerdag

daværende eier enige om et salg. Den 25. juli 1986 kommer arbeidet inn i ordnede former. Båtens venneforening, en stiftelse, blir etablert. Venneforeningen Magnus skal sikre vassdragets kleno-

Den gamle Baaden "Dølen", som gif i Rute paa Nesser og Braabatn, blebe for gammel dags og er folgt. Den blev fragtet Landeveien til Smeodden. Derfra fulde den til Borsgrund for at ombygges for Skibsfarten.

Gudrun Tveita.

Rviteseid, Norge.

Faksimile fra den norske avisen Decorah-Posten i Amerika 1. april 1948.